

משנה ב

ממשיכה המשנה לעסוק בצורת המזבח החיצון: וּבְקֶרֶן מְעַרְבִית
דְּרוֹמִית של היסוד, הָיוּ שְׁנֵי נִקְבִים, שעשויים כְּמִין שְׁנֵי הוֹטְמִין
דְּקֵין (ראה אזור א), שֶׁהָדָמִים של חטאת הפנימיות הַנִּיתָנִין עַל יוֹסֵד
מְעַרְבִי, והדמים של שאר הקרבנות ששופכים את שירי דמם עַל
יְסוּד דְּרוֹמִי, יוֹרְדִין בְּחֵן לרצפת העזרה, וּמִתְעַרְבִין בְּאֵמָה - באמת
המים שהיתה עוברת בעזרה, וַיּוֹצֵאֵין עִם הַמִּים לְנַחַל קֶרְדוֹן.

משנה ג

לְמַטָּה בְּרִצְפָה בְּאוֹתוֹ הִקְרָן - ברצפת העזרה שליד קרן מערבית
דרומית של המזבח, מְקוֹם הָיָה שֵׁם שְׂגוּדָלוּ הִיָּה אֵמָה עַל אֵמָה
שהיה חפור בארץ, וּמִבְּלֵא שֵׁל שֵׁישׁ הִיָּתָה מוֹנַחַת עַל גְּבִי אוֹתָהּ
חֲפִירָה, וּמִבְּעֵת הִיָּתָה קְבוּעָה בַּה טַבְּלָא, שִׁבְטַבְּעַת זֶה הָיוּ מְרִימִים
אֶת הַטַּבְּלָא. שָׁבוּ - שִׁבְחַפִּירָה זֶה הָיוּ יוֹרְדִין לַשִּׁית - לחלל שהיה
תחת המזבח כנגד המקום שהיו שופכים את הנסכים, שהינות של
הנסכים היו יורדים לשם, וּמִנְקֵין אוֹתוֹ מִיִּינוֹת הַנְּסֻכִים.
וּכְבֹּשׁ הָיָה לְדְרוֹמוֹ שֵׁל מוֹבָחָה, שָׁבוּ הָיוּ עוֹלִים עַל הַמִּזְבֵּחַ, ואורכו
הִיָּה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם אַמּוֹת, עַל רֹחַב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמּוֹת. וּרְבֻבָה -
ובעין חלון שהיה נקרא 'רבובה' הִיָּתָה לוֹ לְכַבֵּשׁ מִמְּעַרְבּוֹ, שֵׁשֶׁם הָיוּ
נוֹתְנִין פְּסוּלֵי הַטָּאֵת הָעוֹף, שִׁפְטוּלָם אִינוּ פְּסוּלֵי הַגּוֹף, עַד שִׁיעֹבֵר
עֲלֵיהֶם הַלֵּילָה וַיְהִיוּ פְּסוּלִים אִף מִשׁוּם נוֹתָר, ואז יצאו לבית השריפה.

משנה ד

נאמר בתורה (דברים כו ה) 'בְּיָמֶיךָ שֵׁם מִזְבֵּחַ לַה' אֱלֹהֶיךָ מִזְבֵּחַ אֲבָנִים
לֹא תִנָּיֵן עֲלֵיהֶם בְּרֹזֶל, אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֶיךָ'.
ושני דינים נאמרו בענין זה, האחד, שאסור לבנות את המזבח
באבנים שנגע בהם ברזל, ואפילו אם לא פגע הברזל באבן. ודין נוסף,
שצריך לבנות את המזבח באבנים שלימות, דהיינו אבנים שאין בהם
שום פגומה, ואפילו אם פגיתם אינה מברזל.

המשנה עוסקת בבנינו של המזבח החיצון, ממה היה עשוי ואלו
דברים פוסלים בו: אֶחָד אֲבָנֵי הַכֶּבֶשׁ וְאֶחָד אֲבָנֵי הַמִּזְבֵּחַ - בין אבני
הכבש ובין אבני המזבח, היו באים מִבְּקַעַת בֵּית כְּרֶם, ששם היו
אבנים חלקות, והיו הוֹפְרִינָן שם בקדרומות של עץ, לְמַטָּה מִבְּתוּלָה
- מתחת לקרקע שודאי לא נחפרה מעולם, וּמִבְּיֵאֵין מִשֵּׁם אֲבָנִים
שְׁלֵמוֹת שֵׁלֵא הוֹנֵף עֲלֵיהֶן בְּרֹזֶל מְעוּלָם, מִשׁוּם שֶׁהַבְּרֹזֶל פּוֹסֵל אֶת
אבני המזבח בְּנִינְעָה בלבד אף אם לא פגע את האבן. וּפְגִימָה פּוֹסֵלֶת
את אבני המזבח (לכל) (בְּכָל דְּבָר). אִם נִפְגְּמָה אֶחָת מֵהֶן -
מהאבנים שהיו במזבח, הִיא לְבַדָּה פְּסוּלָה, וְכוּלָן - ושאר האבנים
שבמזבח בְּשֵׂרוֹת.

וּמִלְבָּנִים אוֹתָן - סדים את הכבש והמזבח בסיד, פְּעַמִּים בְּשֵׁנָה,
פַּעַם אֶחָד בְּפַסְחָה, וְפַעַם אֶחָד בְּחֵג. וְאֵת הַהֵיכָל הָיוּ סָדִים בְּסִיד רֶק
פְּעַם אֶחָת בְּשֵׁנָה, בְּפַסְחָה. רַבִּי אוֹמֵר, לֹא הָיוּ סָדִין אֶת הַכֶּבֶשׁ
והמזבח בסיד, אלא כָּל עֵרֵב שִׁבֵּת הָיוּ מְלַבְּנִים אוֹתָן בְּמַפְּחָה, כְּלוּמֵר
שהיו מדיחים אותם במפה לחה מִפְּנֵי הַדָּמִים שהיו זורקים על
המזבח.

חזרת המשנה לדברי תנא קמא שאמר שהיו סדים את הכבש
והמזבח בסיד: לֹא הָיוּ סָדִין אוֹתָן בְּפַסְחָה - (הוא הכלי שבו מחליקים
את הסיד על הקיר) שֵׁל בְּרֹזֶל, מִשׁוּם שֶׁחֲשַׁשׁוּ שֶׁמָּא יֵנַע הַבְּרֹזֶל
באבנים, וַיִּפְסָלוּ אותם מהמזבח, אלא היו סדים בכפיס של עץ.
והטעם שהחמירה התורה בדבר זה שהברזל פוסל את האבנים
מהמזבח בנגיעתו, הוא מִשׁוּם שֶׁהַבְּרֹזֶל נִבְרָא לְקַצֵּר יָמֵינוּ שֵׁל אֲדָמָה,
שהברזל משמש לעשיית חרב, וְהַמִּזְבֵּחַ נִבְרָא כְּדִי לְהַאֲרִיךְ יָמֵינוּ שֵׁל
אֲדָמָה, שאדם חוטא ומקריב עליו קרבן ומתכפר לו, וַאֲיֵנוּ בְּדִין שֶׁיִּנָּיֵן
- שיהיה מונף דבר הַמְּקַצֵּר חַיִּים עַל דְּבַר הַמְּאֲרִיךְ חַיִּים.

משנה ה

משנתנו עוסקת בחלקו הצפוני של העזרה: וּמִבְּעוֹת הָיוּ קְבוּעוֹת

ברצפה, לְצַפּוֹנוֹ שֵׁל הַמִּזְבֵּחַ, והיו שם שְׁשֵׁה סְדָרִים - ששה שורות
של טבעות, וסדר השורות היה ממזרח למערב, שֵׁל אַרְבַּע אַרְבַּע -
ובכל שורה היו ארבע טבעות מצפון לדרום (ראה אזור ב). וַיֵּשׁ
אוֹמָרִים שהיו שם אַרְבַּעַת שורות של טבעות, וסדר השורות היה
ממזרח למערב, שֵׁל שֵׁשׁ שֵׁשׁ - ובכל שורה היו שש טבעות מצפון
לדרום (ראה אזור ג) שהיו שם עשרים וארבע טבעות. שֶׁעֲלֵיהֶן -
שבטבעות אלו היו שׁוֹחֲטִים אֶת הַקֶּדְשִׁים, ולא היו הטבעות בצורת
עיגול שלם אלא בצורת חצי עיגול, שצדה אחד מחובר לרצפה,
ומכניס את צואר הבהמה תחת הטבעת, ותוחב את ראש הטבעת
השני בארץ.

בֵּית הַמִּטְבְּחִים, הוא המקום ששם היו שוחטים את הקרבנות,
ומפשיטים ומנחתים אותם, ורוחצים את הקרבים ובני המעיים
שלהם, הָיָה לְצַפּוֹנוֹ שֵׁל הַמִּזְבֵּחַ (ראה אזור ד). וְעֵלָיו - ובמקום זה
היו שְׂמוֹנֵה עַמּוּדִים נְנָכִין - נמוכים, וּרְבִיעִים שֵׁל אֲרוֹז - וחתכות
מרובעות של עץ ארוז, היו מונחים עַל גְּבִיתָן, וְאִנְקְלוֹת - כַּעֲנַן
מזלגות) שֵׁל בְּרֹזֶל, הָיוּ קְבוּעִין בְּחֵן - ברביעים של ארוז, וַיִּשְׁלַשׁ
סְדָרִים של אנקלויות הָיָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, זה למעלה מזה, הנמוך
לתלות בו כבש, האמצעי לתלות בו איל, והעליון לתלות בו פר (ראה
אזור ה), שִׁבְבָהֶם - שבאנקלויות אלו היו תולים ומְפַשְׂטִים את
הקרבנות, וכשתולים את הבהמה שם, הבהמה מונחת עַל שׁוֹלְתָנוֹת
שֵׁל שֵׁישׁ שֶׁהָיוּ בֵּין הָעַמּוּדִים, כדי שלא תהיה נגררת על גבי הקרקע.

משנה ו

ממשיכה המשנה לעסוק בתיאור העזרה, ומפרטת את המקום מן
המזבח ולצד מערב עד האולם: הַכִּיּוֹר הָיָה מוֹנַח בֵּין הָאוֹלָם
וְלַמִּזְבֵּחַ, וּמִשׁוּךְ מַעַט כְּלָפִי תְּדָרוּם, שלא היה מונח ממש בין האולם
והמזבח, אלא היה מונח מיד היכן שנסתים המזבח, שצריך לקרבו
כל כמה שאפשר לבין האולם והמזבח, אלא שלא יחצוץ ביניהם
(ראה אזור ו).

בֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ הָיוּ עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אַמּוֹת. וּשְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה מַעְלוֹת
הָיוּ שָׁם, שבהם היו עולים לאולם. המשנה מפרשת כיצד היו השתים
עשרה מעלות בעשרים ושתים אמות: רוּם - גובה כל מַעְלָה הִיָּה
חֲצִי אַמָּה, וּשְׁלֹשָׁה - ומשך רוחב כל מעלה היה אַמָּה. וכך היה סדר
המעלות, אַמָּה אַמָּה - היו ארבע מעלות שהם עולים יחד שתי
אמות בגובה (שהרי כל מעלה היה גובהה חצי אמה), וְאַחֲרֵיהֶם הִיָּה
רוֹבֵד - שורה של רצפה של שְׁלֹשׁ אַמּוֹת. הָרִי עַד כֹּאן ז' אַמּוֹת.
וְאַחֲרֵיהֶם אַמָּה אַמָּה - היו עוד ארבע מעלות שהם עולים יחד שתי
אמות בגובה, וְאַחֲרֵיהֶם הִיָּה רוֹבֵד - שורה של רצפה של שְׁלֹשׁ
אַמּוֹת, הָרִי י"ד אַמּוֹת. וְסֹדֵר הַמַּעְלָה הָעֲלִיּוֹנָה הִיָּה, אַמָּה אַמָּה -
ארבע מעלות שהם עולים יחד שתי אמות בגובה, וְאַחֲרֵיהֶם רוֹבֵד
-(שורה של רצפה) אַרְבַּע אַמּוֹת עד פתח האולם, הָרִי כ"ב אַמָּה
(ראה אזור ז). רַבִּי יְהוֹנָתָן אוֹמֵר, סֹדֵר הַמַּעְלָה הָעֲלִיּוֹנָה הִיָּה, אַמָּה
אַמָּה - ארבע מעלות שהם עולים יחד לשתי אמות גובה, וְרוֹבֵד
-(שורה של רצפה) של חֲמֵשׁ אַמּוֹת עד פתח האולם.

משנה ז

המשנה עוסקת בתיאור האולם, הוא הבנין שהיה לפני ההיכל,
מידותיו, וכיצד היה בנוי: פְּתָחוֹ שֵׁל אוֹלָם הִיָּה נוֹבְחָה (עשורים אמה
ורחבו ארבעים אמה) [אַרְבַּעִים אַמָּה, וְרַחְבּוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה]. וְחֲמֵשׁ
מִלְּתְּרָאוֹת שֵׁל מִילָא - קורות שהיו חרוטים עליהם ציורים העשויים
מעץ שגדלים בו עפצים, הָיוּ עַל גְּבִי - על גבי פתח האולם. הקורה
הַתְּחַתְּיוֹנָה הִיָּתָה עוֹדֶפֶת עַל הַפְּתָח, אַמָּה מַצַּד זֶה, וְאַמָּה מַצַּד זֶה,
וְהַקּוֹרֶה שֶׁלְּמַעְלָה מִמֶּנּוּ, עוֹדֶפֶת עֲלֵיהָ - על הקורה הראשונה אַמָּה
מַצַּד זֶה וְאַמָּה מַצַּד זֶה, וכן כל קורה היתה עודפת על הקורה
שתחתיה אמה מכל צד. וּפְתַח הָאוֹלָם הוּא עֶשְׂרִים אַמָּה, וְכָל קוֹרֶה
מוסיפה עוד שתי אמות, וכיון שהיו חמש קורות, נִמְצְאוֹת הַקּוֹרֶה
הָעֲלִיּוֹנָה אורכה שְׁלֹשִׁים אַמָּה, וְנִדְבָדָה - ושורה שֵׁל אֲבָנִים הָיָה בֵּין
כָּל אֶחָד וְאֶחָד - קורה וקורה (ראה אזור ח).

משנה ח

1 עוד עוסקת המשנה בענין האולם: וּבְלוֹנְסוֹת שֶׁל (אבן) [ארז] -
 2 וקורות ארוכים של עץ ארז, הָיוּ קְבוּעֵין מִבְּתָלוֹ שֶׁל הַיָּבֵל לְבַתְּלוֹ
 3 שֶׁל אֹאֲלָם, שראש אחד שלהם היה קבוע בקיר ההיכל, וראש אחד
 4 היה קבוע בקיר האולם, בְּדֵי שֶׁלֹא יִבְעֵט - יטה כותל האולם
 5 ממקומו, שכיון שגבוה הוא האולם מאד, ואין בו עליות שיהיו תקרות
 6 העליות מחזיקות את הכתלים, לכן הוצרכו לחבר את קירות האולם
 7 וההיכל שיחזיקו זה את זה. וְשֵׁרְשָׁרוֹת שֶׁל זָהָב הָיוּ קְבוּעֵין בְּתַקְרוֹת
 8 הָאֹאֲלָם, ומגיעים עד קרוב לקרקע, שֶׁבָּהֶן פָּרְחֵי כְּהוֹנָה - כהנים
 9 בחורים עולים וְרוֹאֵין אֶת הָעֲטָרוֹת, שהם כמין כיפות מוזהבות
 10 שעושים אותם בחלונות, שעשו עולי בבל, שהיו קבועים בחלונות
 11 שהיו בגובה קיר ההיכל שהיה פונה לאולם. והיו פרחי כהונה עולים
 12 לשם, כדי לראות את מה שצריך לתקן בחלונות. ועולי בבל עשו את
 13 העטרות, כמו שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה ו' יד), 'וְהָעֲטָרוֹת [תהיה] לְחֶלֶם וּלְטוֹבָיָה'
 14

15 [ולידעיה] וּלְחֵן בֵּן צִפְנִיָּה לְזִכְרוֹן בְּהִיבֵל ה', שעל ידי שהם נדבו
 16 את אותם העטרות, יהיה להם זיכרון בהיכל ה', שהבא להיכל ורואה
 17 את העטרות מזכיר את שמם לטובה.
 18 וְגִפְנֵי שֶׁל זָהָב - צורת גפן עשויה מזהב הִיָּתָה עוֹמְדָת עַל פְּתָחוֹ שֶׁל
 19 הַיָּבֵל מִחוּץ לַהֵיכָל, וּמוֹדְלָה עַל גְּבֵי בְּלוֹנְסוֹת - ומוגבה על גבי
 20 עמודים של ארז (ראה איור ט), וְכָל מִי שֶׁהוּא מִתְנַדֵּב זָהָב לַהֵיכָל,
 21 שרוצה להביא זהב שישתמשו בו לציפוי ההיכל, היה עושה מזההב
 22 שהוא מביא צורת עֶלְה אִו שיעור גדול יותר כצורת גְּרָנִיר אִו
 23 אֲשֶׁבּוֹל, וּמְבִיא וְתוֹלָה בָּהּ. והיה מתקבץ בה זהב הרבה, אָמַר רַבִּי
 24 אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹקָה, מַעֲשֵׂה הָיָה, וְהַרְבֵּה זָהָב נִתְקַבֵּץ שָׁם עַד שֶׁנִּמְנָנוּ
 25 עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת בְּהֵנִים כְּדֵי לְפַנּוֹתָהּ, כלומר שהיו צריכים כהנים
 26 הרבה כדי לפנותה.

הדרן עלך המזבח

32 מהצד הפנימי, שהיא היתה מזוזה לשער. וצורת הדלת, שהיתה
 33 עשויה משתי דלתות, מבוארת בפסוק, **שָׁנְאָמֶר** (שם מא כד) **וְשֵׁתִים**
 34 **דְּלָתוֹת לְדְלָתוֹת שְׁתֵּים מוֹסְפוֹת דְּלָתוֹת שְׁתֵּים לְדָלַת אַחַת וְשֵׁתֵי**
 35 **דְּלָתוֹת לְאַחֶרֶת** – שכל אחת מהדלתות [הפנימית והחיצונית], היתה
 36 מורכבת משתי דלתות, דלת אחת היתה מחוברת בצד צפון ואחת
 37 בצד דרום, וכל דלת היתה נכפלת באמצעה, שכל דלת היתה עשויה
 38 משתי חלקים שהיו מחוברים יחד על ידי חוליות.

משנה ב

39 משנתנו מתארת עוד בענין הפתחים שהיו בכותלי ההיכל, וכיצד היו
 40 פותחים את דלתות ההיכל: **וְשְׁנֵי פִּשְׁפָּשִׁים** – פתחים קטנים היו לו
 41 לשער ההיכל שנקרא **'שַׁעַר הַגְּדוּל'**, פתח **אֶחָד בְּצַפּוֹן** ופתח **אֶחָד**
 42 **בְּדָרוֹם** וראה איור ג, ופתחים אלו היו רחוקים קצת מן השער הגדול.
 43 השער **שְׁבָדְרוֹם** לא נכנס אדם בו מעולם, וְעַלֹּי הוּא מְפֹרָשׁ עַל
 44 **יְדֵי יְחֻקָּאֵל** – וזהו השער שנתנבא עליו יחזקאל במראה, **שָׁנְאָמֶר**
 45 (שם מד א) **'וַיֹּאמֶר אֵלַי ה' הַשַּׁעַר הַזֶּה סְגוּר יְהִי־לֹא יִפְתָּח וַאִישׁ לֹא**
 46 **יָבֹא בּוֹ כִּי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בּוֹ וְהָיָה סְגוּר**. ומסתמא בבית שני
 47 היה גם כן כמו שיהיה במקדש השלישי ששער זה שברום סגור.
 48 והשער הצפוני בו היו נכנסים בכל בוקר כדי לפתוח את דלתות
 49 ההיכל. וכך היו פותחים אותו, **נָטַל הַכֹּהֵן אֶת הַמִּפְתָּח, וַיִּפְתַּח אֶת**
 50 **הַפִּשְׁפָּשׁ** – את הפתח הקטן שבצד צפון, ונכנס לתת – לחדר שהיה
 51 שם אחורי כותל ההיכל הצפוני, והיינו סמוך לכותל ההיכל המזרחי,
 52 ו**מִתְהַלֵּךְ** היה מהלך קצת לצד מערב, פונה לדרום ונכנס דרך פתח
 53 שהיה בעובי כותל ההיכל הצפוני, **לְהִיכֵל**, ומתוך ההיכל היה פותח
 54 את כל הדלתות של שער ההיכל וראה איור ד). **רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,**
 55 לא היה הכהן נכנס לפתוח את ההיכל דרך התא, אלא **פְּתוּחַ עֹבְדֵי**
 56 **שָׁל פּוֹתֵל הָיָה מְהֻלָּךְ**, שאחר שנכנס לפשפש, היה נכנס לחלל שהיה
 57 בתוך עובי הכותל, ושם היה מהלך עד שֶׁהִגִּיעַ לְדִלְתוֹת, ונמצא
 58 שהוא עומד בין שְׁנֵי הַשַּׁעֲרִים שהיו לשער ההיכל וראה איור ה),
 59 ו**פְּתַח אֶת הַדְּלָתוֹת הַחִיצוֹנוֹת** של פתח ההיכל **מִכַּפְּנִים** – מצדם
 60 הפנימי, ו**אֶת הַדְּלָתוֹת הַפְּנִימִיּוֹת מִכַּחֲזֵי** – מצדם החיצוני.

1 **פרק רביעי – פתחו של היכל**
 2 פרק זה עוסק בתיאור ההיכל, כותליו ודלתותיו, וכל אשר מסביב לו.

משנה א

3 משנתנו מבארת כיצד היה נראה פתח ההיכל, כמה דלתות היו בו,
 4 וכיצד היו נפתחות: **פְּתַחוֹ שֶׁל הַיִּכְל הָיָה נְכוּז עֶשְׂרִים אַמָּה, וְרַחְבּוֹ**
 5 **עֶשְׂרֵת אַמּוֹת**. ועוביו של הפתח היה שש אמות. ו**אֶרְבַּע דְּלָתוֹת** היו לו
 6 לפתח ההיכל, שְׁתֵּים היו קבועות **בְּפְנִים** – בשפת עובי הכותל בצדו
 7 הפנימי, והיינו בצד הפונה לתוך ההיכל, אחת מימין הפתח ואחת
 8 משמאלו, ו**שְׁתֵּים בַּחוּץ** – בשפת עובי הכותל בצדו החיצוני, **שָׁנְאָמֶר**
 9 (יחזקאל מא כב) **'וְשֵׁתִים דְּלָתוֹת לְהִיכֵל וְלִקְדָשׁ, וְהָיָה הַיִּכְל וְהַקְּדוֹשׁ**
 10 **אוֹתוֹ מְקוּם הוּא, וּבּוֹדֵי הַפִּירוּשׁ הוּא, שְׁדִלְתוֹת הַקְּדוֹשׁ, הֵם הַדְּלָתוֹת**
 11 **הַפְּנִימִיּוֹת, הַעוֹמְדוֹת בַּחֲלַל פְּתַח הַהִיכָל** בסופו ונפתחות לצד הקודש,
 12 ועוד היו שתי דלתות בכותל הפתח ההיכל, והם הדלתות החיצוניות.
 13 הדלתות **הַחִיצוֹנוֹת** שהיו בצידו החיצוני של עובי הכותל היו
 14 **נִפְתָּחוֹת כְּלָפֵי פָנִים לְתוֹךְ חֲלַל הַפְּתַח**, כדי לְכַסּוֹת את עֹבְדֵי שֶׁל
 15 **הַכּוֹתֵל, וְהַדְּלָתוֹת הַפְּנִימִיּוֹת** היו נִפְתָּחוֹת לְתוֹךְ חֲלַל הַבֵּית, כְּלָפֵי
 16 פָּנִים הַיִּכְל, כדי לְכַסּוֹת את כּוֹתֵל הַהִיכָל שֶׁאֶחָד הַדְּלָתוֹת וְרָאָה
 17 איור א), **שֶׁכָּל כּוֹתֵל הַבֵּית מוּחַ – הוּא מְצוּפִים בְּזָהָב**, חוּץ מִהַכּוֹתֵל
 18 **שֶׁאֶחָד הַדְּלָתוֹת**, וכדי שיחשב ההיכל כאילו כולו מצופה זהב, היו
 19 הדלתות נפתחות לתוך הבית ומכסות את הכתלים שמאחוריהן,
 20 והיה נראה כאילו כל הכתלים מצופים זהב. **רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,** לא
 21 היו הדלתות נפתחות לתוך הבית, אלא אף הדלתות הפנימיות פְּתוּחַ
 22 **חֲלַל הַפְּתַח הָיוּ עוֹמְדוֹת, וּבְמִין אֵימָרְמִיטָא הָיוּ** – וכל דלת היתה
 23 עשויה משני חלקים שהיו מחוברים יחד על ידי חוליות, ונִקְפְּלוֹת
 24 **לְאַחֲרֵיהֶן** – וכשהיו פותחים את הדלתות, היתה הדלת מתקפלת
 25 באמצעה, ונכפל חצי הדלת השני, על חצי הדלת הראשון וראה איור
 26 ב), **אֵלּוּ – הַדְּלָתוֹת הַחִיצוֹנוֹת** היו מכסות שְׁנֵי אַמּוֹת וּמִחֲצָה מְעוּבֵי
 27 **הַכּוֹתֵל, וְאֵלּוּ – הַדְּלָתוֹת הַפְּנִימִיּוֹת** היו מכסות שְׁנֵי אַמּוֹת וּמִחֲצָה
 28 מְעוּבֵי הַכּוֹתֵל. ו**הָצִי אַמָּה וּמִזוּזָה מְכָאָן** – חצי אמה מעובי השער
 29 נשאר לפני הדלתות מהצד החיצוני, שהיא היתה מזוזה לשער, ו**הָצִי**
 30 **אַמָּה וּמִזוּזָה מְכָאָן** – וחצי אמה מעובי השער נשאר אחרי הדלתות

המשך ביאור למס' מידות ליום שני עמ' א

15 [וְלִידְעֵיהֶּ] וְלַחַן בֵּן צִפְנִיָּה לְזִכְרוֹן בְּהִיכַל ה', שעל ידי שהם נדבו
 16 את אותם העטרות, יהיה להם זיכרון בהיכל ה', שהבא להיכל ורואה
 17 את העטרות מזכיר את שמם לטובה.
 18 ו**נִפְּנָן שֶׁל זָהָב** – צורת גופן עשויה מזהב היתה עוֹמְדָת עַל פְּתַחוֹ שֶׁל
 19 הַיִּכָּל מִחוּץ לְהִיכָל, וּמִזוּזָה עַל גְּבֵי בְּלוֹנוֹסוֹת – ומונבה על גבי
 20 עמודים של ארז וראה איור ט), ו**כָּל מִי שֶׁהוּא מְתַנַּבֵּד זָהָב לְהִיכָל,**
 21 שרוצה להביא זהב שישתמשו בו לציפוי ההיכל, היה עושה מזהוב
 22 שהוא מביא צורת עֵלָה או שיעור גדול יותר כצורת גְּרִינִי או
 23 אֶשְׁבּוּל, וּמְבִיא וְתוֹלָה בָּהּ. והיה מתקבץ בה זהב הרבה, אָמַר רַבִּי
 24 אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוּקָה, מַעֲשֶׂה הָיָה, וְהָרַבָּה זָהָב נִתְקַבֵּץ שֶׁם עַד שֶׁנִּמְנָנוּ
 25 עֲלֵיהֶ שֶׁלֵּשׁ מֵאוֹת בְּהֵנִים כְּדִי לְפַנּוֹתָהּ, כְּלוּמַר שֶׁהָיוּ צְרִיכִים כְּהֵנִים
 26 הרבה כדי לפנותה.

הדרן עלך המזבח

7 היה מאה אמה, ו**דוֹמָה לְאַרְי, שָׁנְאָמֶר** (ישעיהו כט א) **'הוֹי אֲרִיאֵל**
 8 **[אֲרִיאֵל] כְּרִיתִת חֲנָה דָּוִד,** שבית המקדש נקרא אריאל, ומה היה
 9 בית המקדש דומה לארי, **מָה אָרִי** – שכמו שארי הוא צַר מֵאַחֲרָיו
 10 וְרָחֵב מִלְּפָנָיו, אֵף הַהִיכָל הָיָה גַם כֵּן צַר מֵאַחֲרָיו וְרָחֵב מִלְּפָנָיו.

הדרן עלך פתחו של היכל

1 **משנה ח**
 2 עוד עוסקת המשנה בענין האולם: ו**כְּלוֹנוֹסוֹת שֶׁל (אבן) [אָרִז] –**
 3 וקורות ארוכים של עץ ארז, הָיוּ קְבוּעִין מִכְּתֵלָו שֶׁל הַיִּכָּל לְכַתְּלוֹ
 4 שֶׁל אֹלָם, שראש אחד שלהם היה קבוע בקיר ההיכל, וראש אחד
 5 היה קבוע בקיר האולם, בְּרִי שֶׁלֹּא יִבְעַט – יטה כותל האולם
 6 ממקומו, שכיון שגובהו הוא האולם מאד, ואין בו עליות שיהיו תקרות
 7 העליות מחזיקות את הכתלים, לכן הוצרכו לחבר את קירות האולם
 8 וההיכל שיחזיקו זה את זה. ו**יִשְׂרְשְׁרוֹת שֶׁל זָהָב הָיוּ קְבוּעִין בְּתַקְרֹת**
 9 **הָאֹלָם, וּמְגִיעִים עַד קְרוֹב לְקַרְקַע, שֶׁבָּהֶן פְּרָחֵי כְּהוֹנָה –** כהנים
 10 בחורים עולים ורואים את הַעֲטֻרוֹת, שֶׁהֵם כְּמִין כִּיפּוֹת מוֹזַהְבוֹת
 11 שעושים אותם בחלונות, שיעשו עולי בבל, שהיו קבועים בחלונות
 12 שהיו בגובה קיר ההיכל שהיה פונה לאולם. והיו פרחי כהונה עולים
 13 לשם, כדי לראות את מה שצריך לתקן בחלונות. ועולי בבל עשו את
 14 העטרות, כמו שָׁנְאָמֶר (מכילתא יד), **'הַעֲטֻרוֹת [תְּהִיָּה] חֶלֶם וְלִמּוּכָהּ**

המשך ביאור למס' מידות ליום שלישי עמ' א

1 כנגד הכתלים החיצונים של ההיכל, והיינו שבעים אמה, היה עודף
 2 עליהם עוד חמש עשרה אמה מכל צד. ואחורי האולם בצדו המערבי
 3 היה מקום ריק, ומקום זה הוא הָיָה נְקָא **'בֵּית תְּחִלְפוֹת,** כיון שְׁשָׁם
 4 הָיוּ גּוֹזִיִּים אֶת הַסְּבִינִין, בחלונות שהיו שם בכותל המערבי של
 5 האולם. וכיון שהיה האולם עודף על ההיכל, נמצא שֶׁהַהִיכָל צַר
 6 מֵאַחֲרָיו וְרָחֵב מִלְּפָנָיו, שאחריו לא היה אלא שבעים אמה, ולפניו